

EUSKARAZKO TELEBISTAREN ETORKIZUNA TESTUINGURU GLOBALEAN

AINHOA FERNANDEZ DE ARROYABE OLAORTUA
NERIDA LÓPEZ VIDALES
CARMEN PEÑAFIEL SAINZ

euskarazko **kazetaritzaren** I.kongresua

1.- ATARIKOA

2003. urtean teknologia digitalak telebistaren esparrua eraldatu zuen. Egun, teknologia horri esker, telebista kate berri anitz sortu eta horien hedadura nabarmen zabaldu da. Hortaz, aniztasunari begira behintzat aukerak ugari dira, eta prinztipioz, munduko herrialde guztien arteko komunikazioak ez du mugarik. Baina zer nolakoak dira igortzen diren edukiak? Eta are gehiago, hizkuntz zein kultura gutxituek, lekurik ba ote dute igortzen diren eduki guzti horien artean?

Telebista digitalaren gainean burututako ikerketak ez du oso ikuspegi baikorra erakusten. Izan ere, iraultza teknologikoarekin batera, telebista bera ulertzeko, ekoizteko eta kontsumitzeko, globala den filosofia berri bat nagusitu dela ondoriozta dezakegu. Ikuspegi horren arabera, testuinguru globalean, soilik bi telebista eredu edo sistema jartzen dira indarrean: Orotariko telebista masiboa eta ordainpeko eskaintza tematikoa, alegia. Hots, kate kopuruen ugaritzeak ez du edukien aniztasuna ekarri. Are gehiago, edukien tipologia biziki murriztu da. Honekin batera, bi telebista eredu horiek, *herrixka globalak* konpartitzen duen unibertso sinboliko bakarraren sortzaileak dira. Izan ere, mundu osoan eta aldi berean, bai eredu baten edo bestearen programazioetan, eskemak berak errepikatzen dira etengabe. Eta beraz, herrialde, nazio edo eta kultura ezberdinetako telebisten programazioen artean, ez dago oinarritzko ezberdintasunik. Teknologia digitalak globalizazioaren ibilbidea nabarmen zabaldu du, eta jadanik *berdintze* prozesu honen sustatzaile nagusietako bat da.

Badirudi, tokikotasunak, hots, herrialde gutxituen nortasuna erakusten duten berezko ezaugarriek, zeresan gutxi dutela testuinguru berri honetan. Eta are gutxiago, Estatu espainiarrean. Hemen, orotariko kateak, publikoak zein pribatuak, eta baita ordainpeko telebistaren plataformek ere, izaera globaleko formatuak egokitzearen alde jotzen dute. Eta joera hau mantentzen da, sortu berri diren hamaika kate lokal zein erkidegoetako kasuan. Dena den, gaikako telebista, edo eta orotariko kateek tokikotasunaren gainean egiten duten irakurketa ezberdina dela azpimarratu behar da: Ordainpeko telebista, eta Estatura hedatzen diren orotariko telebista kateen kasuan, tokikotasuna baztertuta dago. Hala eta guztiz ere, orotariko kateen hedadura esparrua murriztu ahala, tokikotasunak leku gehiago hartzen du, erkidegoetakoak nahiz lokalak diren kateetan. Baina kasu honetan, tokikotasunaren irakurketa azaleko ezaugarrietara mugatzen da. Esate baterako, *reality* batean, parte-hartzaileak tokiko hizkera, jarrera eta topikoen

erakusleak izango dira. Baina hau ez da inolaz ere tokikotasunari lekua ematea. Aitzitik, bide honetatik, orokortasunak tokikotasuna irensten du, inolako arrastorik agerian utzi gabe.

2.- TELEBISTA EREDUAK

Indarrean jarri diren bi telebista ereduak, gutxiengo kulturalak alde batera uzteaz gain, ikuslearen aukerak muturretara eramanez ditu. Hots, orotariko telebistak errealitatearen ikusgarritasuna eta denbora pasatzeko tarte arinak eskaintzen dituen bitartean, gaikako telebistak ordaindu beharreko kalitate eta eksklusibitatea bideratzen omen dituzten edukiak plazaratzen ditu.

Orotariko telebistak programazioa ikuskizun bihurtu du, eta ikuslea produktuaren arlo nagusia da. *Zabor telebista* delako terminoarekin izendatu den telebista estilo honetan, edonoren arlo pribatuaren gorabeherak muturrera eramanez eta publikoki erakusten dira. Modu honetan, telebista kateek ikusle multzo handiak eskuratu eta eduki arrakastatsuen tarteak iragarleei saltzen dizkiete. Ezin dugu aiantzi, maila batean edo bestean, orotariko telebistek iragarleen diru sarrerei esker bizirauten dutela. Izaera merkantilista horren harira, kate publikoek pribatizaziorantz hartu duten ibilbide geldiezina azpimarratu beharra dago. Hortaz, norgehiagokan jarraitu ahal izateko, kate publikoak pribatuak bultzatu duten *zabor telebista* erabat besarkatzera behartuta daude. Estatuan, orotariko telebista kateen artean, pribatuak diren *Antena 3*, *Telecinco* eta *Canal +* daude. Horien ondoan, erkidego ezberdinen inguruan sortutako kate publikoak ere biltzen dira: *Telemadrid*, *Canal Sur*, *TVG*, *ETB*, *Canal 9* eta *TVC*, hain zuzen ere. Azken hauek, FORTA delako elkarkidetza sistemarekin lan egiten dute, baina hemendik at, bakoitzak bere eskaintza askatasun osoz eraikitzen du. Hori dela-eta, kate bakoitzak, telebistaren gaineko filosofia eta apustu ezberdina burutzen duen arren, zerbitzu publikoa eta *zabor telebistak* dakarren ikuskizunaren arteko uztarketaren ikuspegia nagusitzen da. Baina uztarketa hau, kasuz kasu maila ezberdinetan ematen da. Dena den, *TVCK* joera nagusi honen kontra egiten du, eta ikusiko dugun bezala bere alternatiba ezberdindua plazaratzen du.

Bigarren telebista ereduak, gaikakoa, audientziaren menpekotasunetik at dago. Bizirauteko harpideak bildu behar ditu, eta hauei kalitatekoa omen den programazioa saltzen die. Ikusleek edukiak jarraian, iragarki luzeen etenik gabe eta eksklusibitate osoz jasotzen dituzte. Baina ordainpeko telebista, gehienbat estatubatuar produktu eta mundu ikuskera barreiatzen duten edukietan oinarritzen da. Hauekin batera, korporazio erraldoiek burututako ekoizpenak ere ustiatzen ditu. Hots, korporazioen zuzendaritzak kudeatzen dituen eduki guztien gaineko kontrol zorrotza mantentzen da hemen. Azken

batean, ordainpeko telebista, enpresa erraldoi baten esku dago, eta beti, ikuslearen nahien gaintik, haren interesak gailenduko dira. Esklusibitate eta agindutako kalitateaz gain, ordainpeko telebistak elkarreragiketarako bideak eta komunikazio multimediatikoa ere eskaintzen du. Azken bi zerbitzu horiek, etorkizun hurbileko telebistaren giltzarri dira; hemendik aurrera telebista komunikazio bitarteko ezberdinen topagunea izango da, eta aldi berean, ikuslea eta edukiaren arteko *feed-back* delako norabide bikoitzeko harreman birtuala martxan jartzen da.

Hori guztia kontuan hartuta, gutxiengo kulturalen nortasuna eta prinztipioak bere lekua hartzeko dituzten zailtasunez gain, bi telebista eredu horiek ondorioztatzen dituzten gabeziak ere oso agerikoak dira. Baina zorionez, Espainiako Estatuan badago arrisku honen aurrean, irtenbide bat proposatzen duen telebista eredu alternatiboa: *TVC* edo Kataluniako telebista.

3.- *TVC*, euskarazko telebistaren abiapuntua?

Kataluniako telebista eredua euskal kazetarien lanerako, eta baita etorkizun hurbilean jaio daitezkeen euskarazko telebista kateen soslaiari begira ere, ezinbesteko erreferentzia da. Izan ere, *TVC*ren filosofia tokikotasunaren beharren arabera eraikitzen da. Lau dira kontuan hartu behar ditugun ardatzak: nortasuna, lehiakortasuna, kalitatea eta etengabeko sormen prozesua.

Lehenik eta behin, Kataluniako telebistak bertoko nortasun bereizgarria, balioak eta hizkuntza babestu eta bultzatzen ditu. Telebista publikoa izanda, ikusleei zerbitzu egoki bat eman behar die, eta kasu honetan, informazioak berebiziko pisua hartzen du. Baina horretaz aparte, telebistan igorriko diren eduki guztiek kalitate label bat ziurtatzen dute. Hots, ikusleria modu arinez erakartzen duten *zabor telebistaren* formatuak ez dira *TVC*n emitituko. Baina tokikotasuna eta kalitatea bermatzeaz gain, edukiek lehiakorrek behar dute izan. Hau da, iragarleak erakarri ahal izateko, ikusle tasa handiak eskuratu behar dituzte. Azken erronka honi aurre egiteko bidea, telebista formatu eta generoen gaineko berrikuntza prozesu etengabea da. Hortaz, Kataluniako kazetariak ohiko telebista formatuak arakatu eta ikusleak erakartzeko sustagarri berriak aurkitu behar dituzte. Hemen ez dira telebista formatu ohiak bilatzen, ezta *zabor telebistarenak*. Hau dela eta, komunikazioaren profesionala sortzailea da, eta ez egokitzaila, beste kateetan gertatzen den moduan. *TVCK*, gainontzeko kateetatik bereizten diren dokumental eta fikziozko formatuak plazaratzen ditu. Berauek, kateak proposatzen duen alternatibaren erakusle dira. Baina baita ere, egun

aritzen diren, eta etorkizunean arituko diren, euskarazko kazetarien lanerako, oso ekarpen interesgarria ondoriztatzen dute.

Dena den, eduki zein formatuen ekarpenak arakatu aurretik, Kataluniako telebistaren erdua martxan jarri ahal izateko, erkidego horretan ematen diren balditzak aipatu behar dira. Izan ere, honelako proiektua ezin da aurrera atera instituzioen babesik gabe. Kataluniako erakundeek, proiektuaren neurriko testuinguru legala eraiki dute, eta baita bertoko ikus-entzunezko industria garatzeko bideragarritasun plangintza ere. Arautegiari dagokionez, Katalunian ematen diren ikus-entzunezko jarduerak, Consell de l' Audiovisual de Catalunya, delakoak kudeatzen ditu. Nahiz eta edukien gaineko lege zehatzik argi eta garbi idatzita ez egon, erakundeak telebistak igorri beharko lituzkeen gai eta formatuen aipamena egiten du. Ikus-entzunezko industriari dagokionez berriz, Kataluniako telebistak, gainontzeko erakunde autonomoen laguntzarekin, edukien koprodukziorako politika martxan jarri du. Kataluniako telebistaren parrillak ia-ia barne produkzioko edukiekin eraikitzen dira, honek produkzioa bertako enpresen esku dagoela suposatzen du. Beti ere, ekoizpen etxe eta katearen arteko elkarkidetzan burutzen dira lanak. Honela, Katalunian diharduten ikus-entzunezko enpresek, euren proiektuak gauzatzeko orduan, erakundeen babesa jasotzen dute. Hots, TVCk bere parrilletan bereganatu nahi dituen produktuen soslaiak publikoki argitaratzen du. Ondoren, ekoizpen etxe bakoitzak bere proiektua edo asmoa plazaratzen du. Telebistako zuzendaritzak, interesgarrienak iruditzen zaizkion proposamenak onartzen ditu. Eta une horretatik aurrera, edukiaren ekoizpena TVCren eta enpresaren artean burutzen da.

Sistema honek bere abantailak eta desabantailak ditu. Batetik, ekoizpena telebista katearekin batera burutzeak arrisku ekonomikoak ekidin eta segurtasuna ondoriztatzen dizkio produktoreari. Baina bestetik, sortzailearen askatasuna mugatuta gera daiteke. Izan ere, edozein arazo edo zuzenketa egin behar izatekotan, TVCko zuzendaritzak azken erabakia hartzen du. Hemen, ekoizlearen menpekotasunaren auzia argi ikus daiteke. Berriz, TVC produkzio sailaren ikuspegitik, ardura nabarmenki areagotzen da. Hots, TVCko produktoreek, etxeko ekoizpenaren kalitate labela ziurtatzeko, sortzailearen lanaren gaineko kontrol zorrotza burutu behar dute. Hortaz, edukiaren ekoizpen prozesu osoan parte hartzera behartuta daude, eta azken emaitzaren erantzule nagusiak dira.

Guzti honetaz gain, Kataluniako telebistaren eskaintza anitza eta zabala dela ere kontuan hartu behar da. Hots, orotariko kateak eta bereizitutakoak batzen dituen eskaintza dugu. Eta aldi berean, elkarreragiketarako bitarteko berriak eta bestelako zerbitzuak eskaintzen ditu. Bost dira Kataluniako telebistaren kateak. Hauetatik, hiruk orotariko soslaiak dute, eta bik gaikakoa. Lehenengo taldean

nagusitzen den katea *TV3* dugu; honek, informazioari berebiziko garrantzia ematen dio. Dena den, aldez aurretik finkatutako helburu kualitatibo eta kalitate labelari erreparatuz, denbora pasa eta fikziozko tarreak bereganatzen ditu. *33*, bigarren katea da, eta *TV3*ekin alderatuz, programazio alternatiboa eta osagarria plazaratzen du. Kanal *33*en ikusle potentziala *TV3*ekoa baino murriztagoa da. *Targetak*, dokumental zein egunerokotasunaren gaien inguruko eztabaida eta informazioa bilatzen duten saoiak maite ditu. Baina *33*ren edukiak bereizten duten ezaugarri nagusia, forma edo molde berriak dira. Hos, profesionalak ikuslengoaia edo eta istorioak kontatzeko orduan, aukera eta bitarteko abangoardistak bilatzen dituzte. Azkenik, *CTVi*, orotariko katea dugu; munduan zehar bizi diren kataluniarrei zuzendutakoa, hain zuten ere.

Gaikako eskaintza, *K33* eta *3/24* kateetan dago. Lehenengoa, haur eta nerabeei zuzendua da, eta nazioarteko merkatuaren produktu kanonikoak onartu arren, barne ekoizpenetik sortutako saioek nagusitasuna dute. Azken hauek, formatu finko eta klasikoekiko haustura dakarte. Gainera, programazioa adin ezberdinendako tarre bereizituetan banatzen da. *3/24* katearen kasuan, berriz, aktualitatearen gaineko informazio etengabea aditzera ematen da. Bost kate hauetaz gain, ezin dugu ahantzi azken ekarpena; izan ere, egun, *TVCK* lurreko teknologia digitalaren emisioen hastapenarekin batera, jarduera honen inguruko probak burutzeko, *Pilots* delako kanalea ere aireratzen du. Azkenik, *TVC* etorkizun hurbileko telebistaren zerbitzu elkarreragileak martxan jarri ditu. Dagoeneko, Kataluniako telebista informazio eta komunikazio bitarteko anitzen topagunea da.

4.- Kataluniako telebista, eta kazetaritzaren erronka berriak.

Jakina den moduan, orotariko telebistan, ikuslea, ikuskizunaren protagonista nagusia dugu. Bertan, egunerokotasuna eta edonoren bizitzaren nondik norakoak muturrera eraman ondoren, eredu horren parrilletako eduki nagusi bihurtzen dira. Errealitatearen tankera duen ikuskizunak, ikuslea liluratu eta masiboki erakartzen du bere ondora. Kataluniako telebistan, errealitate eta egunerokotasunaren ahalmen erakarleaz jabetu dira, baina hemen ez dute onartzen honen inguruko ikuskizun arin eta erraza piztea; aitzitik, dokumentalaren filosofia berreskuratu duten formatu berritzaileei bidea emanaz, ikuslea errealitatearen behaketan parte hartzera bultzatzen dute. Formatu berri hauek fikzioa eta informazioaren esparruan garatzen dira. Informazioaren arloari dagokionez, dokumentalarekin lotutako bi proposamen interesgarri sustatzen dira: dokuseriea eta dokumental berriztatzailea, hain zuzen ere. Fikzioaren esparruan berriz, *TV Movie* delako film laburra aurkezten zaigu.

Nahiz eta bi formatu hauen artean ezberdintasun ugari egon, bada komunean duten ezaugarri garrantzitsua: *Zabor telebista* bidez igortzen den errealitatearen isla okertua zuzendu, eta egunerokotasuna naturaltasunez eta objektiboki erakustea. Horretarako, kazetariak fikziozko gidoilariaren hainbat errekurtsio bereganatu behar ditu. Azken batean, Kataluniako telebistak eraikitzen duen errealitateak kamera aurrean suertatutako gertaerak mantentzen ditu, baina fikziozko jario eta tentsioa eragiten duten estrategia narratiboen bidez bideratuta.

5.- Dokuserieak eta dokumental berritzaileak.

Dokuseriea edo *docushowak*, gaur egun indarrean dauden telebista bidezko errealitate formatuen aurrean, alternatiba interesgarria aurkezten du. *Gran Hermano* eta tankerako saioek, zenbait lehiakide hautatu eta eremu itxi batean sartu ondoren, elkarbizitzak sortzen dituen liskarrak erakusten dituzte. Hortaz, errealitatearen behaketa ez da modu naturalez ematen, baizik eta bortxaren ondorioz. Hauen ondoan, dokuserieak kontrakoa den mekanikan oinarritzen dira: Arazo, interesgune edo gai jakin baten inguruan murgiltzen diren pertsonak aurkitu, eta haien jarraipena egiten dute. Azkenik, arazo edo eta korapiloa askatzen denean, dokuserieak, arazoaren aurkezpenetik amaierarainoko ibilbidea berrantolatu eta erakusten du. Kasu honetan, grabatutako materiala fikzioaren zenbait estrategia narratiboren arabera antolatzen da, azken batean, istorioaren erritmoa eta bizitasuna dira, ikuslearen arreta mantentzea ahalbidetzen duten bideak.

TVCK ekoitzi dituen dokuserien artean, *Veterinaris* izan da arrakasta handiena bereganatu duena. Programak bosgarren denboraldia betetzen du aurten, eta formularen oihartzunak, Kataluniako mugak gainditu ditu. Izan ere, *Antena 3*ek saioa egokitu eta *Pelopopata* izenburuarekin emititzen du *prime timean*. *Veterinaris* dokuserieak, arazoak eta konponbideak aurkeztuz, animalien eta gizakien arteko harremanen behaketa burutzen du. Modu honetan, ikusleak animalien eta gizakien arteko harremanei buruz zerbait ikasten du, eta, honek, abereak zein gizakiak ikuspegi zabalago batekin epaitzeko ahalmena ematen dio. Ikasteaz gain, *Veterinaris*-ek ondo pasatzeko aukera ere ematen dio ikusleari, istorioak fikzioaren estrategiekin kontatzen dira, eta honek aipatutako bizitasuna eragiten du. Programak plazaratu duen auzi bat aipatzearen, Llum txakurrarena dugu. Llum albaiteko batek aurkitu duen txakur abandonatua da, eta gainontzeko txakurrekin bizitzeko arazo larriak ditu. Saioak, fikzioaren tentsioa mantenduz, Llum gizarteratze prozeusa erakusten du. Llum osatzeko gai izango ote den zalantzak, ikuslearen arreta programaren amaiera arte harrapatzen duen bitartean, txakurraren beldurra, albaitekoaren kezka edo eta

Llumezikiko gainontzeko animaliek duten jarrera, erakusteko geldiuneak egiten ditu.

Dokumental klasikoak eraldaketa berritzailea pairatu du TVCren barruan. Helburua, egungo ikuslearen arreta bereganatzea izan da, eta hortaz, informazioaz gain, pizgarri berriak gehitzea ezinbestekoa izan da. Egokitzapen iraultzaileen artean elkarreragilea eta behaketa direlako dokumental ereduaren indartzea azpimarratu behar da. Esparru honetan, *Balseros* eredu nagusia dugu. Dokumentalak kontatzen duen istorioa, 1994. urtean, Kuban gertatutako baltseroen krisialdiarekin hasten da. Saioak orduko zenbait protagonistek Estatu Batuetara heldu bitartean jasandako abenturaren berri ematen du. Baina, istorioa ez da hemen eteten, eta Estatu Batuetara heldu diren protagonisten bizitzaren jarraipena egiten du 2000. urtean. Modu honetan, dokumentalak kubatarren bizitza aldaketaren nondik norakoak osotasunez erakusten ditu. Hots, pertsonaien artean, batzuk bizimodu berrira egokitu diren bitartean, gehienek, estatubatuarren ametsa eskuratu nahian, porrota jasan dute. Saioaren atal honetan, behaketa nagusitzen da, dokumentalak pertsonaien nondik norakoak naturaltasunez erakusten baititu. Baina, behaketarekin batera, *Balseros*-ek, bigarren ekarpen bat gaineratzen dio dokumental klasikoaren formatuari: Elkarreragiketa. Hots, kazetariak istorioan parte hartzen dute; ekipoak, Kuban geratu diren sendiak bisitatu eta Estatu Batuetan daudenen irudiak erakusten dizkiete. Modu honetan, familien sentimenduak, beldurrak eta itxaropenak dokumentalean islatzen dira. *Balseros*-ek arrakasta handia lortu du Estatuan eta nazioartean. Oscar sarietarako norgehiagokan parte hartu zuen, eta hamaika sari jaso ditu. Horien artean aipagarriena, International Documentary Association Awardsek emandakoa izan da.

6.- TV Moviak

TV Movi-a, estatubatuar merkatuan ekoiztutako formatua izan da hainbat urtetan. Dena den, Kataluniako telebistaren tokikotasun eta nortasun helburuak eskuratzeko orduan, fikziozko formatu hau, oso aproposa zela ikusita, 1993. urtean TVMen ekoizpenari ekin zioten Katalunian. Gainontzeko telebista kateak, ordea, 2003. urtean hasi dira tankera honetako produktuak ekoizten. Hamar urteko aldeak kataluniar sistemaren aurrerapena berresten du.

TVMa telebistaren lengoia eta baldintzak kontuan hartzen dituen filma dugu. Hortaz, gidoilariak hainbat ezaugarri bereizgarri hartu behar dituzte kontuan: Lehenik eta behin, fikziozko saioaren gaiak, teleikuslearen arreta piztu behar du, eta hemen ematen da fikzioaren eta errealitatearen arteko uztarketa. Aipatu dugun bezala, gaur egungo ikusleek, errealitatearen zipristinak bilatzen dituzte

orotariko kateetan; Hauen artean, gertaera dramatikoak, konpondu ez diren hilketak, edo eta desagertzen diren perstonek inguruko auziek gizartearengan jakin-min handia pizten dute. *TVM*ak, errealitatean emandako gertaera larri baten egokitzapen dramatikoak burutzen du. Hori dela eta, fikziozko produktua errealitatearen antzeppen bilakatzen da. Gidoilariak kazetariaren lana egiten duen neurrian, fikzioa eta dokumentala nahastu egiten dira telebistara egokitutako formatu honetan.

Kazetari, gidoilari, edo oro har sortzaileak, erronka gogorra du aurrez aurre. Izan ere, ikusleak gertatutako auziaren nondik norako nagusiak ezagutzen ditu, eta beraz, filmak ez dio deus berririk argitzen. Aldi berean, gertaeraren jarioa sinesgarritasunez aditzera eman behar da, hots, fikzioa, egiaztatutako frogak dokumentalaren gainean eraikiko da. Eta guzti hau gutxi balitz, istorioak iragarkien etenak jasan behar ditu; tentsio unek publikitatearen ebazpenak aurreikusten diren uneetan antolatuta behar dira. Dena den, *TVM*aren berezko lengoia eta lan sistema menperatu ondoren, formatuak tokikotasuna lantzeko bitarteko egokia dela erakusten du: *TVM*an antolatzen den fikziozko istorioa ikuslearen errealitatearen unibertso sinbolikotik gertu dago. Eta beraz, produktuak auziaren pertsonaia nagusietara zein testuingurura gerturatzeko aukera ematen dio ikusleari. Filma, ezbeharraren arrazoiak edo eta gorabeherak ulertzeko bitartekoa ere bada; formatu honek, dokumentalaren informazio eta argudioen jarioa mantentzen duen bitartean. Honekin batera, *TVM*ak, gaur egun gertatutako auziez gain, iraganekoak ere lantzen ditu nabarmendu beharra dago. Bide honetatik hizkuntza zein herri gutxituen oroimen historikoa sendotzeko modu eraginkorra ere badela azpimarra daiteke. Baina *TVM*en ekoizpenak ere, kataluniar zuzendari berriei aukera nabarmen bat ematen die, eta oro har zinemaren inguruan dauden profesionalak. Honekin batera, gaiak eta generoak ez dira aipatu dugun esparrura mugatzen, eta fikziozko beste hainbat molderi bidea zabaltzen zaie. Azken batean, *TVM*en alde egiteak, etorkizuneko apustua egitea suposatzen du.

7.- Eredu baten bila.

Etorkizunean sor daitezkeen euskarazko telebista kateek, nahiz esparru honetan murgildu nahi duten euskarazko kazetariak, zer nolako telebista eredu nahi duten ausartu behar dute. Erreflexio honetan *TVC*ren eredu haintzakotzat hartzea komenigarria da oso, baina ez soilik tokikotasuna behar den moduan lantzen duelako, baizik eta beste hiru arrazoiengatik: Lehenik eta behin, profesionalen sormen eta ahalmenei begira, aukera handiak ematen ditu; bigarrenik, duinak eta interesgarriak diren edukiak bideratzen ditu; eta azkenik, teknologia eta komunikazio multimediatikoa martxan

jartzen du. Guzti hau gutxi balitz, egun telebistak gizartearen heziketan duen funtzio eta pisua ahanzi ezinezkoa da. Ikusleria errealitatea behatu eta ikuspegi orotarikoak onartzera ohituta badago, egunerokotasunean ematen diren auziak modu ireki batean eztabaidatzeko prest egongo da, eta baita kritikatzeko ere.

BIBLIOGRAFIA(1)

Bustamante, Enrique (2003): Televisión: globalización de procesos muy nacionales. Bustamante, Enrique. (koord.)-ean: Hacia un nuevo sistema mundial de comunicación. Las industrias culturales en la era digital. Gedisa Argitaletxea. Bartzelona.

Bustamante, Enrique. eta Álvarez Monzoncillo, J. M (1999): Presente y futuro de la televisión digital. Madrilgo Complutense Unibertsitateak argitaratuta.

Cubels, Mariola (2003): Mírame tonto. Las mentiras impunes de la tele. Robinbook, Bartzelona.

Garitaonandia, Carmelo (1997): El mundo de la televisión digital: un cambio del mundo. VV.AA-ri egindako luzapena: Retos de la sociedad de la información. Salamankako Unibertsitate Pontifizioa , Salamanka.

López, Nereida, Peñafiel, Carmen, Fernandez de Arroyabe Olaortua, Ainhoa, Aguirreazaldegui, Teresa (2003): La televisión digital en España: implantación y tendencias de un nuevo modelo. Ikerketa Proiektua. Kodea: 1/UPV 00015.323-H- 13963/2001.

(1). OHARRA: Komunikazio honen ekarpen nagusiak, La televisión digital en España: implantación y tendencias de un nuevo modelo, ikerketa proiektutik ondorioztatzen dira.